

4. Про банки та банківську діяльність: Закон України від від 07.12.2000 № 2121-III / Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 29.10.2020).
5. Положення «Про порядок надання банками інформації про відкриття/закриття рахунків фізичних осіб, унесених до Єдиного реєстру боржників, до органів державної виконавчої служби або приватних виконавців»: затв. Постановою Правління Національного банку України від 18.04.2019 № 60 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0060500-19#Text> (дата звернення 29.10.2020)

Нагорна Олена Олександрівна,
викладач кафедри цивільного права
та процесу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

БАНКІВСЬКИЙ РАХУНОК ЯК ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

Розрахункові відносини все більше набирають обертів як в усьому світі, так і в Україні, зокрема, важливе значення в організації грошового обігу, розуміється рух коштів в безготівковій та в готівковій формі. Розрахунки між юридичними та фізичними особами, найчастіше, здійснюються у безготівковій формі через банки, що значно спрощує та прискорює грошовий обіг. Можливість здійснення безготівкового розрахунку обумовлюється договором банківського рахунку, який регулює відносини між комерційними банками та клієнтами.

Згідно ст. 1066 Цивільного кодексу України відповідно договору банківського рахунку банк зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунка), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунку та проведення інших операцій за рахунком [1].

В Цивільному кодексі України, встановлено вимоги до договору банківського рахунку, а саме в ст. 1067 Цивільного кодексу України зазначено, що :

1) Договір банківського рахунку укладається для відкриття клієнтові або визначеній ним особі рахунку у комерційному банку на умовах, погоджених між сторонами.

2) Банк зобов'язаний укласти договір банківського рахунку з клієнтом, який звернувся з пропозицією відкрити рахунок на оголошених банком умовах, що відповідають закону та банківським правилам.

З розвитком електронного документообігу договір банківського рахунку, на кожному етапі поступово змінювався та був:

1. різновидом договору банківського вкладу;
2. змішаним договором з елементами договорів позики, доручення та зберігання;
3. самостійним договором.

Слід зазначити, що предмет договору банківського рахунку є комбінованим та таким, що складається як з дій сторін, так і грошових коштів (майно), які необхідно розглядати у взаємозв'язку.

Аналізуючі норми законодавства України можна виділити наявні ознаки публічності в договорі банківського рахунку. Головною ознакою публічного договору є те, що одна сторона бере на себе обов'язок здійснювати надання послуг кожному, хто до неї звернеться (у тому числі здійснювати банківське обслуговування). Банківська чи інша фінансова установа не може відмовити клієнтові у відкритті рахунку, при надходженні звернення. Банківський рахунок є одним із основних засобів для організації та здійснення фінансово-економічної діяльності всіх суб'єктів.

Відкриття рахунку та вчинення дій, спрямованих на отримання банківських послуг та здійснення банківських операцій, дає можливість клієнту реалізовувати і контролювати власні економічні й фінансові інтереси. Договірні відносини становлять предмет цивільно-правового регулювання, у сфері якого норми ЦК України мають найвищу силу перед усіма іншими правовими актами.

Відповідно до ст. 1066 ЦК України за договором банківського рахунку банк зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунку), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунку та проведення інших операцій за рахунком [2].

Договір банківського рахунку вважається укладеним з моменту досягнення угоди між сторонами з усіх істотних умов.

Такий висновок випливає зі ст. 1067 ЦК України, норма якої не пов'язує момент укладення договору з необхідністю передачі клієнтом майна у вигляді грошових коштів.

Наведене вище дає можливість зробити висновок про те, що юридичним вираженням банківського рахунку є укладений між банком (або іншою фінансовою установою) та клієнтом договір банківського рахунку. Останній посідає важливе місце серед інших банківських правочинів. Але він має схожість з іншими договорами (зберігання, позики), проте даний вид договору є самостійним різновидом і займає основне місце серед інших договорів банківського рахунку.

Тому виникає доцільність надання права банку на односторонню відмову від договору банківського рахунку при наявності мінімальної суми на такому рахунку або при відсутності будь яких операцій протягом календарного року. Та збільшить рівність прав та умов при укладенні даного договору для можливості більш ефективного захисту прав сторін банківського договору.

Бібліографічні посилання:

1. Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах : Інструкція, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492;
2. Про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України : Положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 04.07.2018 р. № 75;
3. Безклубий І.А. Банківські правочини : монографія. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре». 2007. 456 с.

Юніна Марина Петрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та
процесу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПРАВОЧИНІВ

Актуальність дослідження даної теми обумовлена необхідністю створення науково обґрунтованої системи цивільно-правових договорів та приведення чинної нормативної бази у відповідність зі світовою практикою розвитку договірних відносин у банківській сфері.

Банківські правочини дуже поширені у сучасному світі. Без них сучасне життя важко уявити, адже кожного дня пересічні громадяни користуються можливостями банківської системи. Під банківським правочином слід розуміти односторонній, дво- або багатосторонній цивільний правочин, дія якого обумовлена спеціальною правоздатністю банку, що надає фінансові послуги шляхом здійснення відповідних банківських операцій та спрямована на досягнення сторонами певного правового результату.

Всі банківські правочини в науковій літературі поділяються на дві